

N:o 190.

Af herr **C. Wallis**, *angående inrättande af en ålderdomsunderstödsanstalt för barnmorskor.*

Vid sistlidne riksdag framlades i Kongl. Maj:ts proposition n:o 5 ett förslag till beredande af ålderdomsunderstöd åt Sveriges barnmorskor, men detta förslag afstyrktes enhälligt af statsutskottet och lyckades icke heller vinna båda kamrarnes bifall. Under sådana förhållanden, och då statsutskottets afstyrkande icke i främsta rummet grundade sig på några detaljmärkningar mot det kongl. förslaget, hvilka genom en omarbetning af detsamma till äfventyrs kunde aflägnas, utan på rent principiella skäl, förefaller det måhända vid första påseendet gagnlöst, att en enskild motionär vid denna riksdag framkommer med ett förslag i samma fråga.

Tager man emellertid kännedom om de förhandlingar, hvilka den kongl. propositionen vid förra riksdagen framkallade, ter sig saken ej oväsentligt annorlunda. Ty, ehuru statsutskottets afstyrkande var enhälligt, hade dock tre framstående medlemmar af detsamma reserverat sig mot vissa delar af motiveringen, och det torde kunna antagas, att reservationen afsåg just de principiella skälen till afstyrkandet. Och oaktadt det kraftiga tryck, som ett enhälligt afstyrkande från Riksdagens mest inflytelserika utskott tydligtvis måste utöfva på kamrarnes beslut, godkändes dock Kongl. Maj:ts förslag af Första Kammaren och samlade äfven i Andra Kammaren en aktningssbjudande minoritet, hvilken genom omflyttning af endast tolf röster skulle hafva förvandlats till majoritet. Då dertill kommer, att Riksdagen sjelf genom skrifvelse af den 5 maj 1888 otvetydigt uttalat sig till förmån för en genom statens försorg grundad och med statsbidrag understödd anstalt för barn-

morskekårens pensionering, så torde man med skäl kunna hysa förhoppning, att det rent negativa resultatet vid förra riksdagen icke bör utgöra något hinder för frågans återupptagande redan i år.

I denna förhoppning styrkes man ännu mera, om man närmare granskar innehållet i statsutskottets utlåtande samt tager hänsyn till de uttalanden, hvilka vid frågans behandling i kammarne gjordes.

Hvad först angår statsutskottets utlåtande, så framhålles i detsamma, att, då frågan nu föreläge till afgörande, det noga borde tillses och öfvervägas, huruvida en pensionering af barnmorskekåren vore af beskaffenhet att böra af staten understödjas, och huruvida bidrag dertill från det allmännas sida vore af verkligt behof påkalladt. Det borde väl då också hafva legat statsutskottet om hjertat att omsorgsfullt undersöka och öfverväga de nämnda frågorna. För detta ändamål åter hade det varit af nöden att till granskning upptaga de skäl för ett jakande svar härå, hvilka blifvit anförda dels i Riksdagens skrifvelse år 1888, dels vid den utredning och behandling af ärendet, som hufvudsakligen med anledning af skrifvelsen kom till stånd. Genomläser man emellertid utskottets utlåtande, finner man lätt, att de nämnda skälen icke i detsamma blifvit vederbörligen framlagda; om det viktigaste skälet finnes till och med knappast en antydning. För att styrka detta påstående anhåller jag att få meddela några utdrag ur de aktstycken, till hvilka utskottet vid sin behandling af frågan haft att taga hänsyn. Främst bland dessa aktstycken står naturligtvis Riksdagens redan omnämnda skrifvelse den 5 maj 1888. I denna skrifvelse yttrar Riksdagen: »Då Eders Kongl. Maj:t för mer än trettio år sedan låtit utfärda reglemente för barnmorskor har redan derigenom blifvit erkänt, att ett ändamålsenligt ordnande af barnmorskeväsendet är en angelägenhet, som åligger staten. I nämnda reglemente ställas med rätta ganska stora fordringar på utöfvarne af berörda yrke, men för att kunna begära ett fullt tillfredsställande uppfyllande af de med barnmorsketjensten förenade pligter och ej afskräcka för yrket lämpliga qvinnor att ingå på denna bana är det nödigt att sörja därför, att barnmorskorna blifva bättre tillgodosedda i ekonomiskt hänseende och ej behöfva motse att tillbringa sin ålderdom i nöd. Ett ingripande från statens sida är härvid af desto större vikt, som barnmorskorna i allmänhet ej kunna, utan att det goda ändamålet med ett väl ordnadt barnmorskeväsen till en del går förloradt, fortsätta sitt kall allt för långt in i ålderdomen.»

Riksdagen sjelf har alltså uttryckligen framhållit, att barnmorskekårens pensionering i främsta rummet bör betraktas såsom ett medel

till barnmorskeväsendets förbättrande, och att således frågan väsentligen är en helsovårdsfråga. Den uppfattning Riksdagen sålunda uttalat har också vunnit anslutning bland dem, hvilka under utredningen haft att taga ärendet under behandling. Så yttras t. ex. i det underdåniga betänkande, som i hufvudsak ligger till grund för Kongl. Maj:ts proposition.

»I våra dagar, då nästan för hvarje år nya banor öppnas för qvinnorna, erbjuder barnmorskans kall i sig sjelf föga, som kan locka dugliga qvinnor att egna sig åt detsamma; det är därför af stor vikt, att så fort som möjligt särskilda åtgärder vidtagas, hvarigenom sådana qvinnor kunna föranledas att välja barnmorskeyrket, och det bästa sättet härför är otvifvelaktigt att, så vidt ske kan, betrygga barnmorskans ålderdom. Å andra sidan har den snabba utvecklingen af förlossningskonsten under de sista årtiondena särskildt genom den antiseptiska behandlingens införande och förbättrande haft till följd, att flertalet bland de äldre barnmorskorna, hvilka i allmänhet sakna förmåga och tillfälle att taga kännedom om vetenskapens framsteg, icke längre äro lämpliga att utöfva yrket, och dessa borde därför, om ej skada skall uppstå, utbytas mot bättre krafter, men äfven för detta ändamål synes ingen lämpligare åtgärd kunna vidtagas än beredande af ålderdomsförsörjning åt de äldre barnmorskorna.»

På samma sätt har medicinalstyrelsen i sitt utlåtande framhållit, att frågan om barnmorskors pensionering bör behandlas såsom ett medel för barnmorskeväsendets tidsenliga utveckling; statskontoret har anmält, att staten ur den allmänna helsovårdens synpunkt har intresse af att medverka till barnmorskepensioneringen, och chefen för ecklesiastikdepartementet har i sitt anförande inför Kongl. Maj:t den 18 januari 1895 uttryckligen anslutit sig till samma uppfattning.

Gå vi nu till utskottets utlåtande, finna vi der, omedelbart efter de stycken, hvilka kunna räknas till inledningen, följande uttalande:

»Den i frågan åberopade omständighet, att, då staten genom barnmorskereglementet ålagt barnmorskorna vissa skyldigheter, för hvilkas åsidosättande, äfven om det sker ofrivilligt, viten äro fastställda, och af hvilka några föranleda direkta ekonomiska uppoffringar, staten ock bör medverka till betryggande af deras ålderdom, kan utskottet icke tillräkna någon afgörande betydelse. Att för utöfvande af ett yrke vissa ordningsföreskrifter utfärdas och viten fastställas, är nemligen icke något för barnmorskekåren säreget; och de direkta ekonomiska uppoffringar, som utöfvarne af ifrågavarande yrke stundom nödgas ikläda sig, måste anses fullt motvägas af den lön, de erhålla af kommunerna eller den särskilda godtgörelse de bekomma.»

Nu förhåller det sig emellertid så, att den argumentation, mot hvilken utskottet här vänder sig, icke blifvit begagnad vare sig af Riksdagen eller de sakkunnige, som vid ärendets utredning medverkat, ej heller af chefen för ecklesiastikdepartementet; den förekommer visserligen i barnmorskemötets petition år 1887, men dess ringa betydelse uppvisades redan i betänkandet, från hvilket utskottet med en jämförelsevis ringa ändring hemtat sitt motbevis. Då man läser utskottets utlåtande, kan man alltså med fog göra den anmärkningen, att det nyss citerade stycket är temligen öfverflödigt, men såsom en ingress kan det ju i viss mån försvaras, och man väntar därför, att utskottet nu skall till granskning upptaga jemväl öfriga i frågan åberopade omständigheter och särskildt den omständigheten, att barnmorskekårens pensionering är ett viktigt medel till barnmorskeväsendets förbättrande. Men i denna väntan blir man på ett beklagligt sätt besviken. Utskottet utgår nemligen från den förutsättningen, att pensioneringen uteslutande bör betraktas som en kommunalfråga, och endast i förbigående gifver det en svag antydning om, att frågan står i något sammanhang med helsovården, då det på ett par ställen inrangerar barnmorskorna bland personer, som arbeta i den allmänna helsovårdens tjänst. Klart är, att under sådana förhållanden utskottets tankegång måste blifva en helt annan än den, som fått sitt uttryck i de ofvan åberopade aktstyckena. Frågan, huruvida barnmorskeväsendet är i behof af förbättring, skjutes så godt som helt och hållet åt sidan, och utskottets bemödanden gå i första rummet ut på att visa, icke blott att barnmorskekårens pensionering genom statens försorg är i och för sig olämplig, utan äfven att en sådan pensionering skulle medföra betänkliga konsekvenser. Utskottet skiljer härvid mellan de af kommuner aflönade och de enskildt praktiserande barnmorskorna. Att staten skulle pensionera de förra vare sig genom anvisande af statsbidrag till detta ändamål eller genom utkrävande af obligatoriska afgifter från kommunerna, vore icke rådligt, enär det dels innebure ett ingripande i kommunernas enskilda angelägenheter, dels skulle framkalla anspråk på statspension från andra i kommunernas tjänst anställda personer. Ännu olämpligare vore det, enligt utskottets mening, att staten på något sätt medverkade till de enskilda barnmorskornas pensionering, enär derigenom liknande anspråk skulle framkallas af andra enskilda personer, som verka i helsovårdens tjänst, och särskildt betänkligt vore det att, såsom i den kongl. propositionen föreslagits, dessa barnmorskor skola få pension utan att sjelfva erlägga några afgifter, enär härigenom den pligtkänsla, som bör förmå individen att spara för ålderdomen, skulle försvagas.

Det torde icke behövas många ord för att ådagalägga, det utskottets argumentation är föga bevisande. Först och främst är det tydligen alls icke klart, att frågan om barnmorskekårens pensionering bör betraktas såsom en rent kommunal fråga; tvärtom har jag redan genom vederbörliga utdrag styrkt, att Riksdagen sjelf med all nödig tydlighet framhållit frågan såsom i främsta rummet varande en helsovårdsfråga. Men om så är, förfaller af sig sjelf utskottets första och viktigaste skäl emot statens ingripande på detta område. Ty ingen lär kunna neka, att staten minst lika mycket som kommunerna har skyldighet att vaka öfver den allmänna helsovården inom landet, och mångfaldiga äro de åtgärder, hvilka staten för detta ändamål redan vidtagit, af hvilka några ganska djupt ingripa i kommunernas ekonomiska förhållanden. Hvad vidare angår utskottets erinran, att, om barnmorskekåren pensionerades, anspråk på pension skulle komma att från andra håll framställas, kan jag icke tillmäta denna erinran någon som helst saklig betydelse. Skulle det framdeles kunna ådagaläggas, att en pensionering af de i utskottets utlåtande omnämnda personerna är ur statens synpunkt önskvärd, bör enligt min mening en sådan pensionering komma till stånd, äfven om inga anspråk derpå framställas af dem sjelfva. I annat fall åter böra de till äfventyrs framkomna anspråken tillbakavisas, och medel dertill lär Riksdagen ingalunda sakna.

Äfven de skäl, som af utskottet anfördes mot pensionering af de enskilda barnmorskorna, synas mig icke afgörande. Hvad angår det af utskottet åberopade skälet att, om de enskilda barnmorskorna fingo pensionsrätt, äfven andra för den allmänna helsovården viktiga yrkesutöfvare skulle kunna anse sig hafva anspråk på samma förmåner, så gäller om detta skäl hvad jag ofvan anført i fråga om de kommunala barnmorskorna. Och då utskottet starkt betonar hvarje individs pligt att sjelf sörja för ålderdomen, kan jag visserligen i princip instämma häri, men måste å andra sidan framhålla, att, såsom af chefen för eklestistikdepartementet under diskussionen påpekades, i detta fall å ena sidan behovet af barnmorskeväsendets förbättrande och å andra sidan vissa praktiska skäl väl kunna motivera ett undantag från den allmänna regeln.

Utöfver de skäl för afstyrkande af den kongl. propositionen, om hvilka jag hittills talat, har utskottet äfven anført, att något egentligt behof af statens medverkan till barnmorskekårens pensionering icke syntes förefinnas. Dels hade nemligen den statistiska utredningen ådagalagt, att ett jemförelsevis stort antal barnmorskor voro gifta och således åtminstone i någon mån försörjda, dels åtnjöte barnmorskan

regeln skälig ersättning för sitt arbete och kunde i allmänhet hafva tid öfrig till att förskaffa sig mera arbetsförtjenst; särskildt vore det bekant, att de större städernas barnmorskor hade mycket goda inkomster.

Detta utskottets försök att bevisa pensioneringens obehöflighet synes mig emellertid föga lyckadt. Hvad angår den omständigheten, att större delen af barnmorskorna äro gifta, så lär man deraf icke rimligen kunna draga den slutsatsen, att barnmorskorna på äldre dagar skulle vara försörjda, icke ens om man finge antaga, att en gift barnmorska aldrig skulle öfverlefva sin man. Tvärtom torde det vara bekant, att de gifta barnmorskorna ofta hafva en ännu mindre gynsam ekonomisk ställning än de ogifta, enär de förra, långt ifrån att genom äktenskapet blifva försörjda, ej sällan måste försörja både sig sjelfva och sin familj. Beträffande de öfriga af utskottet åberopade omständigheterna, så torde dessa icke grunda sig på närmare kännedom om förhållandena och äro därför också intet bevis. Ty att barnmorskorna i regeln skulle erhålla så stor ersättning, att de kunna betrygga sin ålderdom, motsäges icke blott af den utredning, som i betänkandet förebragts, utan äfven af den allmänna erfarenheten. Väl må det vara sant, att barnmorskor med ringa praktik kunna hafva tid till annat arbete, men dels skulle sådana barnmorskor enligt det kongl. förslaget endast sällan hafva utsigt att erhålla pension, dels må erinras att barnmorskorna just på grund af sitt yrke icke kunna åtaga sig hvilket arbete som helst och därför ofta hafva svårt att förskaffa sig extra förtjenst. Väl är det också sant, att några barnmorskor i större städer hafva mycket goda inkomster, men icke är väl detta något skäl att neka ålderdomsunderstöd åt de hundratal barnmorskor, som *icke* befinna sig i så lyckliga förhållanden?

Af hvad jag nu andragit synes mig framgå, att utskottet icke lyckats på tillfredsställande sätt motivera sitt afstyrkande af den kongl. propositionen. Föga lyckligare synes mig de talare hafva varit, hvilka under diskussionen i kamrarne uppträdde till utskottets försvar. Jag skall icke ingå i någon detaljerad kritik af dessa anföranden, alldenstund de endera endast utgöras af upprepanden af anmärkningar, som i statsutskottets betänkande redan framstälts eller ock, såsom den ärade Gotlandsrepresentantens i Andra Kammaren, bero på uppenbara missuppfattningar af den kongl. propositionen. Jag vill i stället å nyo påpeka, att den kongl. propositionens öde i kamrarne tydligt utvisade de starka sympatier, som för densamma der förefunnos, i det den af Första Kammaren antogs och i Andra Kammaren visserligen afslogs, men med blott 110 röster, som stodo mot den starka minoriteten af 88 röster, som voro för Kongl. Maj:ts förslag. Under sådana förhållanden

torde ej anses förmätet att hoppas, det den för landets helsovård så viktiga frågan skulle redan vid innevarande riksdag kunna finna en åtminstone partiel lösning. För detta ändamåls nående torde emellertid nödvändigt vara att ur den kongl. propositionen borttaga det, som väckt de största betänkligheterna mot densammas antagande. Både af statsutskottets batänkande, de i kamrarne förda debatterna och af talrika enskilda meddelanden framgår för mig såsom tydligt, att detta utgöres af de i den kongl. propositionen intagna bestämmelserna angående ålderdomsunderstöd äfven åt de enskildt praktiserande barnmorskorna. Genom dessa bestämmelsers borttagande förloras visserligen en del af de med den kongl. propositionen afsedda fördelarne, men redan en pensionering af de i kommunens tjänst med fast årslön anställda barnmorskorna är ett stort steg framåt i den rätta riktningen och kommer att lända helsovården till väsentligt gagn.

På grund af hvad jag anført hemställer jag,

att Riksdagen måtte för sin del besluta inrättandet af en ålderdomsunderstödsanstalt för barnmorskor enligt följande grunder:

I. *i afseende å anstaltens ändamål.*

att anstalten, hvilken benämnes barnmorskornas ålderdomsunderstödsanstalt och träder i verksamhet med år 1897, skall afse beredande af ålderdomsunderstöd åt här i riket legitimerade och i kommunens tjänst med fast årslön anställda barnmorskor, hvilka genom långvarig och nitisk yrkesutöfning gjort sig af sådant understöd förtjenta;

II. *i afseende å kostnadernas bestridande.*

att de för anstaltens ändamål erforderliga kostnader skola bestridas genom afgifter af kommuner och i deras tjänst anställda barnmorskor samt genom fyllnadsbidrag af staten;

III. *i afseende å kommunernas afgifter:*

att kommun skall vara skyldig att för hvart år från och med 1896 till anstalten erlägga en afgift, beräknad efter 1 öre för hvarje

person, som, enligt de under året af statistiska centralbyrån till ledning vid riksdagsmannaval offentliggjorda folkmängdsuppgifter, tillhört kommunen, samt att, om vid uträkningen af årsafgiften beloppet skulle sluta med ören, det skall ökas till närmast högre kronotal;

IV. i afseende å barnmorskornas afgifter:

att barnmorska, som efter ingången af år 1897 varit i sådan egenskap under ett kalenderår eller del deraf med fast lön anställd hos en eller flera kommuner och förvärfvat rätt att räkna samma år såsom helt eller halft tjänstår, på sätt här nedan sägs, skall vara skyldig att för det året erlægga en afgift af 5 kronor, som må innehållas å hennes aflöning och skall inlevereras till anstalten af den kommun, hos hvilken hon under året senast varit anställd; samt att, om den anställningen var fäst vid två eller flera kommuner gemensamt, den enligt förenämnda uppgifter folkrikaste bland dem skall svara för afgiftens inlevererande till anstalten; och

att en gång erlagd afgift ej må återbekommas;

V. i afseende å rätten till understöd samt understödets belopp:

att rätt till understöd från anstalten skall, under de vilkor, som i öfrigt bestämmas, tillkomma i Sverige legitimerade barnmorskor, som antingen under hvar och ett af de 5 sista kalenderåren närmast före det år, under hvilket ansökan om understöd inlemnas, utöfvat sitt yrke under sådana omständigheter, att, enligt hvad här nedan sägs, hänsyn dertill får tagas vid tjänstårsberäkningen, eller som, derest de under ett eller flera af de nämnda kalenderåren icke utöfvat sitt yrke, på detta sätt genom intyg af sin närmaste förman eller annorledes styrka, att sådant icke härrört af bristande nit eller annan blott på dem sjelfva beroende anledning;

att barnmorska, som blifvit förklarad för alltid förlustig rättigheten att utöfva sitt yrke, ej skall ega från staten erhålla understöd;

att helt understöd skall utgå med ett belopp af 200 kronor för år och må tilldelas barnmorska, som efter ingången af år 1897 under anställning i sådan egenskap med fast aflöning hos en eller flera kommuner förvärfvat minst 30 tjänstår och som derjemte antingen uppnått

65 års ålder eller ock fyllt 55 år och genom obotlig sjukdom eller vanförhet blifvit urståndsatt att vidare utöfva sitt yrke;

att barnmorska, hvilken såsom sådan annorledes förvärfvat minst 30 tienstår och som derjemte antingen uppnått 65 års ålder eller ock fyllt 55 år och genom obotlig sjukdom eller vanförhet blifvit urståndsatt att vidare utöfva sitt yrke, må kunna erhålla afkortadt årligt understöd till följande belopp:

om hon efter ingången af år 1897 under fast aflönad anställning såsom barnmorska i kommunens tjenst förvärfvat:

mindre än 3 tienstår	150 kronor.	minst 15 tienstår	175 kronor
minst 3	» 155	» 18	» 180
» 6	» 160	» 21	» 185
» 9	» 165	» 24	» 190
» 12	» 170	» 27	» 195

att, derest barnmorska, när hon söker understöd, sedan minst 10 år tillbaka i sådan egenskap oafbrutet varit med fast årslön af tillhopa minst 200 kronor enligt det beräkningssätt, som nedan angifves, anställd hos en eller flera kommuner och genom intyg af hennes närmaste förman styrkes, att hon på grund af försvagad helsa, bristande syn eller hörsel eller annan liknande oförvållad anledning icke vidare är fullt lämplig att sköta sin tjenst, samt kommunen eller kommunerna af denna anledning besluta gifva henne afsked, hon må, i fall hon uppnått 55 års ålder och räknar minst 30 tienstår, kunna efter afgang från tjensten erhålla afkortadt årligt understöd till följande belopp:

om hon vid afskedet fyllt

55 år.....	100 kronor.	60 år.....	150 kronor.
56 ».....	110 »	61 ».....	160 »
57 ».....	120 »	62 ».....	170 »
58 ».....	130 »	63 ».....	180 »
59 ».....	140 »	64 ».....	190 »

dock så att detta afkortade understöd i intet fall må öfverstiga det, som barnmorskan skulle kunnat erhålla, om hon genom obotlig sjukdom eller vanförhet blifvit urståndsatt att vidare utöfva sitt yrke;

att barnmorska, som ej uppnått det för erhållande af förut nämnda slags understöd erforderliga antalet lefnads- och tienstår, men genom obotlig sjukdom eller vanförhet blifvit urståndsatt att vidare utöfva sitt yrke, må erhålla afkortadt årligt understöd till ett belopp af 70 kronor, om hon antingen förvärfvat minst 20 tienstår eller ock om hon genom olycksfall, som under yrkesutöfningen inträffat, medan hon varit anställd i kommunens tjenst, ådragit sig sjukdomen eller van-

förheten; samt att hon i den senare händelsen må ega rätt till det angifna understödet, oberoende både af antalet tjänstår och den omfattning, i hvilken hon utöfvat yrket under de 5 kalenderåren närmast före det, då ansökan om understöd inlemnas;

att barnmorska, som sökt och erhållit rätt till afkortadt understöd samt redan börjat uppbära sådant, sedermera icke må kunna erhålla rätt till högre understöd från anstalten;

att såsom tjänstår må räknas hvarje kalenderår, under hvilket barnmorska i sådan egenskap varit af en eller flera kommuner aflönad med fast årslön af sammanlagdt minst 200 kronor och verkligen utöfvat yrket, eller under hvilket hon varit anställd i kommunens tjänst och derunder verkstält minst 30 förlossningar, samt att i den fasta årslönen må inräknas värdet af naturaförmåner — bostad och vedbrand dock högst till ett belopp af sammanlagdt 75 kronor — men icke den särskilda ersättning af kommunalmedel, som kan hafva tillkommit barnmorskan för verkställda förlossningar;

att om i kommunens tjänst anställd barnmorska, som icke aflönats med minst ofvan angifna årslön, under ett kalenderår verkstält mindre än 30, men mer än 14 förlossningar, hon må räkna detta såsom halft tjänstår, men såsom helt i det fall, att sammanlagda antalet förlossningar under detta och det näst föregående eller efterföljande kalenderåret uppgått till minst 60, dock att vid sådan sammanläggning hvarje förlossning icke får mer än en gång tagas i beräkning;

att vid profning af understödsrätten två halfva tjänstår må betraktas lika med ett helt sådant;

att, om i kommunens tjänst anställd barnmorska under ett kalenderår hvarken af kommun erhållit minst 200 kronor i fast årslön eller verkstält minst 15 förlossningar, hänsyn till detta kalenderår ej må tagas vid tjänstårsberäkningen, och att detsamma må gälla, om hon väl erhållit minst 200 kronor i fast årslön, men icke under året verkligen utöfvat sitt yrke;

att, då särskilda lokala förhållanden dertill föranleda, anstaltens direktion må, på ansökan af vederbörande kommun eller i kommunens tjänst anställd barnmorska och efter medicinalstyrelsens hörande, ega att, utan hinder af ofvan föreslagna bestämmelser rörande så väl aflöning som antal verkställda förlossningar, för viss, i hvarje fall bestämd tid meddela rätt till beräknande af hela eller halfva tjänstår;

att medicinalstyrelsen må, på grund af den verksamhet barnmorska under tiden före år 1897 utöfvat i sitt yrke under anställning i kommunens tjänst, bestämma antalet henne för nämnda tid tillkom-

mande tjänstår, dock att dervid hänsyn får tagas till hela yrkesutöfnings-tiden endast för de barnmorskor, hvilka vid 1896 års utgång oafbrutet varit i sådan egenskap sedan minst 10 år tillbaka med fast årslön anställda i en eller flera kommuners tjänst, hvaremot för öfriga barnmorskor hänsyn må tagas blott till yrkesutöfningen under de 30 sista åren före 1897;

att, om barnmorska, som blifvit förklarad understödsberättigad, sedermera under ett kalenderår antingen för biträde vid förlössningar erhållit af kommun fast årslön eller andra deremot svarande förmåner eller ock verkstält minst 30 förlössningar, hon skall förlora sitt understöd för hela det närmast följande kalenderåret;

att, om understödsberättigad barnmorska, som icke för sådant biträde under ett kalenderår af kommun erhållit fast årslön eller andra deremot svarande förmåner, under samma år verkstält mindre än 30, men mer än 14 förlössningar, hon skall förlora sitt understöd för det närmast följande halfva kalenderåret;

att understödstagare, som dömes förlustig medborgerligt förtroende, skall för den tid, hon deraf är i mistning, förlora sitt understöd;

att den, som under 5 år i följd icke uttagit sitt understöd, skall afföras från förteckningen å understödstagare, och *att*, om hon sedermera å nyo anmäler sig, det må ankomma på anstaltens direktion att bestämma, om och i hvilken mån hon åter må inträda i sin förra rätt;

att understödstagare, som bosätter sig å utrikes ort, icke utan Kongl. Maj:ts tillstånd må ega åtnjuta understödet för den tid hon är utrikes, samt *att*, om understödstagare blifver främmande magts undersåte eller utan Kongl. Maj:ts tillstånd träder i främmande stats tjänst, hennes rätt till understöd skall upphöra;

att understöd skall beräknas för fulla kalendermånader och i regeln vidtaga med början af månaden näst efter den, i hvilken understöd blifvit barnmorska tillerkändt, men för barnmorska, som förklarats berättigad till understöd på grund af försvagad helsa, bristande syn eller hörsel eller annan liknande oförvållad anledning, först med början af månaden näst efter den, under hvilken hon erhållit afsked från sin tjänst;

att understöd skall upphöra att utgå med den månad, i hvilken barnmorskans affidit eller rätt till understöd förlorats; samt

att understöd från anstalten icke må för understödstagarens gäld tagas i mät;

VI. *i afseende å utbetalning af understöd:*

att understöd utbetalas halfårsvis af anstalten, och *att*, om understödstagare är boende i landsorten, hon skall vara berättigad *att*, efter derom hos anstalten gjord anmälan, innefattande uppgift om hennes hemgift samt åtföljd af de intyg och öfriga handlingar, Kongl. Maj:t kan finna skäligt föreskrifva, från anstalten få understödet med allmänna posten i rekommenderadt eller assureradt tjenstebref eller genom postanvisning kostnadsfritt sig tillsändt; och

VII. *i afseende å anstaltens styrelse och förvaltning:*

att anstalten skall förvaltas af direktionen öfver folkskolelärnarnes pensionsinrättning, samt *att* dervid skola i lämpliga delar och i alla de omständigheter, om hvilka icke i blifvande reglemente för anstalten kommer *att* särskildt stadgas, gälla enahanda föreskrifter, som enligt art. VII och VIII af reglementet för nämnda inrättning äro gifna för densamma och dess förvaltning;

att Riksdagen måtte åt Kongl. Maj:t öfverlemna *att* för år 1897 bestämma de belopp, som varda erforderliga till bestridande af åldersunderstödsanstaltens förvaltningsbestyr och anslag till biträde åt medicinalstyrelsen för behandling af frågan om barnmorskors rätt till tjänstårsberäkning;

att Riksdagen måtte medgifva, *att* de för berörda ändamål och för anstaltens utgifter i öfrigt under nämnda år erforderliga medel må af Kongl. Maj:t, i den mån influtna afgifter icke äro *att* tillgå, anvisas utaf statsmedel såsom förskott, *att* antingen godtgöras af berörda afgifter, i den mån de under året till anstalten ingå eller, derest sagda afgifter skulle under året befinnas härtill otillräckliga, anmälas till ersättande af Riksdagen;

och *att* Riksdagen måtte hos Kongl. Maj:t anhålla, *att* Kongl. Maj:t ville *dels* efter det närmare erfarenhet vunnits angående omfånget af de göromål, som tillhöra anstalten, samt dessa göromåls lämpliga fördelning, till Riksdagen afgifva förslag till stat för anstalten, *dels*, i den mån särskildt bidrag från statsverket till anstaltens uppehållande blifver behöfligt, till Riksdagen afåta proposition om uppförande i riksstaten af härtill erforderliga anslag.

Af den motivering till mitt förslag, hvilken jag i det föregående lemnat, framgår, att jag endast nödtvungen derur uteslutit det kongl. förslaget bestämmer om de enskilda barnmorskornas pensionsrätt. Derfor har jag också trott mig böra taga under öfvervägande, huruvida icke någon anordning skulle kunna träffas, hvarigenom äfven denna del af barnmorskekåren blefve genom statens medverkan, om också utan väsentlig kostnad för statsverket eller kommunerna i någon mån betryggad för nöd på ålderdomen. En sådan anordning synes mig nemligen önskvärd icke blott för barnmorskorna sjelfva, utan äfven för det allmänna, emedan derigenom antalet barnmorskor, som af nöd tvingas att fortsätta med praktiken äfven sedan de blifvit mindre lämpliga härför, skulle ytterligare minskas. Men då jag icke ansett mig tillräckligt sakkunnig för att i denna fråga kunna framställa något bestämdt förslag, hemställer jag,

att Riksdagen ville hos Kongl. Maj:t anhålla, att Kongl. Maj:t måtte taga i öfvervägande, huruvida och på hvilket sätt, utan att statsverket derigenom väsentligen betungas och utan att barnmorskornas afgifter blifva alltför dryga, enskildt praktiserande barnmorskor måtte kunna blifva delaktiga af den ifrågavarande ålderdomsunderstödsanstaltens förmåner.

Stockholm den 28 januari 1896.

Curt Wallis.